

REDACTIA

Arad, Dealul Ferencz-utoza Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 "
pe 1/4 an . . . 5 "
pe o lună . . . 2 "

N-ri de Duminecă pe an
4 coroane.Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Ferencz-utoza Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir de zile: prima
data 14 bani, a doua oară
12 bani, iar în cea de-a 3-a
de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 509.

Sortorii înlocuite nu se primesc.

NUMÉR DE DUMINECĂ

Nr. 4.

Li-s'a înfundat...

Păcătoșilor, cari sub cuvânt că-l învață pe sătenii noștri la *socialism*, au umplut capetele Românilor lesne crezătorii cu câte sfruntate neadevăruri toate, numai ca să le poată înșela bănișorii cu greu agonosiți, li-s'a înfundat, în sfârșit. Stăpânirea, care credea că Ovrelașii venetici să-i desbina pe sătenii noștri de fruntași și astfel o să poată face cu toți ceea-ce vrea, a văzut că lucrurile ies pe dos. Sătenii români, cărora pentru a-i ademini, socialiștii ovrei li-au vorbit de *pământ*, au luat lucrurile în serios, după cum au crezut și aceea, că dare de ala nu se plătește, pentru-că așa au hotărât — socialiștii, ear la oaste nu se ia, pentru-că socialiștii nu mai vor să știe de — Impăratul... Prin unele locuri s'au dus deci la casa satului și cu sîla au scos pe notar la câmp, să le împartă pământul *domnilor*. Și fiind-că poverile-s multe și bietul Român abea le mai îndură, dar mai ales pentru-că țărănul primește curagiu când vorba e să câștige pământ, s'a mai întemplat și aceea, că zadarnic s'a dus la fața locului chiar vicșpanul, să-l lumineze, ei, necăjiți cum sunt, nu mai vor să audă de stăpânire, ci stau cu pieptul deschis în fața sulitelor geandarmerești, așa că numai trimițindu-se oaste asupra satelor, s'a putut face orînduială...

Ce o fi când stăpânirea *va trebui să strîngă acum dare pe două ani d'odată* și

când asupra poporului săracit și inversat se vor trimite *«execvenții»*, își poate închipui ori-și-cine.

Pe cel din fruntea comitatului l-a cuprins teama d'acum. Au scris deci întăitul sftenic al M. Sale că nu mai birue cu sătenii îndărjiți de învățăturile socialiste, și astfel mai alaltăeri Tisza o spuse rupt ales: a dat poruncă hispanilor *să se pună capăt adunărilor socialiste* și d'aci încolo ne și putem aștepta, ca satele noastre să fie cruțate de acei Vintură-Teara, cari pentru bani buni cutreerău văi și dealuri, împrăștiind pretutindenți, nu ceea-ce cu toții zicem și noi că e bine să cerem: drept de alegere, scărițarea dărilor, slujbași blânzi cu poporul și unde *statul* are pământ, să-l vîndă ori să-l arendeze poporului, ci acei păcătoși au vorbit împotriva sfintei noastre biserici, fiind ei Jidovi cari nu cred în Cristos, au vorbit împotriva preoților, și-au umplut capetele celor fără cunoștință de carte cu tot felul de minciuni și povești.

Se va pune deci capăt *«apostoli»* atator Perde-Vară și domniș cizmarii vor trebui să stea la *«ciriz»* și *«dichici»* și atâtea calfe fără lucru vor trebui să-și caute de treabă... De prin sate au fost întărcăți!

Li-s'a înfundat cu — apostolia...

Li-s'a înfundat însă și celor cari deși la putere, n'au știut să cântărească bine lucrurile. Prin sate adică, în urma uneltirilor socialiste privite de stăpânire printre degete, oamenii sunt atât de întărități, în cât la

Bătăria de pildă, *Ungurii* socialiști, căror nu li s'a îngăduit să poată adăpare, au lipit pe zădurile caselor lipășitori în cari li se spunea bișghiemor (sinteri) să dea la cap domitor, ear nu căpitor... Ear la *Talpoș* Români au scos cu sîla pe notar din casa satului, în *Sofian* notarul 2 scăpat numai fugind pe răsunet.

Noi știam înainte că aici ar să ajude lucrurile. D'aceia deia început am spus fraților noștri *să nu-și facă de lucru* cu traștîmpinșii socialiști, nici să asculte de flecăriile acestora, că numai necaz o să pătească, pentru-că lege nu-i și nici va face cine-va în virtutea căreia seracii se poată lua cu sîla pământul celor bogăți. Cu atât mai puțin se poate ține o țeară fără oaste și fără bani. I-am lămurit d'asemeni, că numai cearta deputaților din Dietă, ear nu socialiștii, împedea strîngerea dărilor și recrutările... Domniș din Dietă se vor înțelege însă la urma urmelor, și dare și călme va trebui să dea țeara!

Și mulți Români ni-au și ascultat, așa că au plătit dare și de bunăvoie s'au dus sub steagul Majestații Sale. Ear cei cari nu ni-au ascultat, au pățit-o rău. De pildă cei din *Talpoș*, pe capu carora s'a trimis oștire. Parcă nu erau ei destul de seraci, ci a trebuit să-și facă de cap, să li se ia și șuba pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu șederea acolo a ostașilor.

Sfătuim ș'acum pe sătenii noștri să nu mai asculte de acei așa ziși *«fruntași socialiști»*, nici să sară în foc când aceia li va

Printre gânduri.

— Te știam de mică... Ne plăcea atât de mult împreună... Toată ziua de vară, până seara, o petreceam la voi, în vecini... Mă învățam să-ți admir dulce rizetorii ochi, și, în mijlocul copilăreștilor doruri și distracții, zi de zi mă încălzeam de neprefăcută-ți bucurie cu care mă așteptai... Mă învățam a te dori mai mult de cât desmierdătorul glas al mamei, uitam alinările de pe brațele tatălui, și în locul acestora, mă legănam în gândul de a fi pururea în apropierea ta, pururea... Și-mi cădea mai bine asta de cât mi-l de sărutări de mamă... Era prietenia și, neștiind, te iubeam!...

...Și creșteam de-opotrivă amândoi... și cu noi, pe întrecute, dorul revederii și al stringerii de mână... Învățasem împreună a ne ceti gândurile fără vorbă și tremur de gene, și cu durerea muribundului așteptam zorirea lumii cu blândețe ei raze, dela Cel Sfânt din ceriuri, cu cari să ne acopere, să ne sîntească prietenia și nevinovata iubire...

De-opotrivă creșteam noi, și cu noi — prietenia și iubirea... până ce ajunseși fată mare... De tine-mi-e legat primul „te iubesc” — mie mi-ai zis primul „nu mă uita;”... prima îmbrățișare, primul sărut... primele nopți de neliniște, primele visuri de fericire — mie de tine, ție de mine — ni-au fost legate...

Și azi, o vieță întreagă chiar, voiu fi stăpânit de amintirea și farmecul acelor clipe, primele clipe de fericire cu cari tu îmi cutremurai ființa...

... Ear' azi, ah, mi-e partea *numai* amintirea acelor fericitoare clipe...

Până când oare, tortura lor, blăstămul lor?

— Te salut din toată inima, dragă prietenă!.. Nu m'aude! Oare sufletul ei, senin și curat ca stropul de rouă din zori, e transpus în lumi nouă pe aripile visurilor ei de fecioară, ori se prefăce numai, ca alte dăți?... Uit-te, ce frumoasă-i! Parcă privește cu ochi întredeschiiși în calea unui Făt-frumos din basmuri — așa își mișcă de cu „vino încoaci” acele buzișoare ce se întrec cu purpurul...

Milă-mi-e și de păcat mă tem s'o deștept; trăiască-și visul fericitor... Dorm și florile în grădină — și floare ești și tu, regină a florilor! Florile în jurul tău sunt mândre de tine stăpâna lor și, dormind tu, ele șagalnice povestesc de farmecile tale blândului zefir... Și el, zefirul, ca mine, orbit d'atîta frumseță, desface-s'ar de firea sa, de ușor adietoarele aripi, numai ca să poată rămâne sclav la picioarele tale... ca mine!

Mă perd în gânduri... Nu știu, să admir mai mult oare încântătoarea natură ce te încunjură și frumosul tău chip, peste care s'a revărsat focul învâpăiatei tale inimii, — ori să invidiez acel țerm de lac ce adăpostește o comoară, neprețuit de scumpă, cum numai tu ești?!...

Să plec — și razele, veste de căldura sinului tău, s'au plecat sfioase la o parte, căci bujorii din obrazii tăi le-a întrecut... să plec dar... n'am venit să-ți turbur somnul... Somnuri dulci!...

Așa și numai așa, în natură și cum firea v'a dat să fiți — sunteți frumoase voi, femeii!

să rivaliști cu natura — să fii culmea perfecțiunii în natură!...

Și tu, dragă prietenă, de-ai înțelege rostul acestei frumseți și de-ai ști nu ți-ai schimba-o pe — cea din salon...

Păcat să nu te mai ved odată, dragă, încet și pe furis, așa cum ești, ademenitor de dulce ca prima iubire... Să cred ce ved? ... Tot ea-i? Da. S'a deșteptat? Ori doar numai s'a prefăcut că doarme? Măiastră 'n prefăcătorie, tu... Să-ți vezi de drum, băete!...

Povestea-i veche — d'odată cu femeia... Te faci, copilă, că nu 'nțelegi: Când el îți plînge tu-i rzi în față; de-ți cere drumul, mai strîns îl legi; de-ți cere milă, te faci sumeață... Nu totdeauna e dat a stérni și a și înțelege iubirea!... Ea azi, băete, mai preferă a-ți spori durerea și a se legăna în brațele blândului zefir decât...

O, și căți zefiri mai sunt, și umblă în frac, în clac și în lac...

Ei, și-apoi zefir și zefir: tot una fac — o lină și singură adiare li-e rostul, și nesfârșit și fără întorcere li-e drumul... Tu nu înțelegi cuvîntul ăsta, copilă, cum și mie-mi mărește durerea... Adio, adio!...

— De unde-mi răsăriși în cale tu?!... A, te înțeleg acum, și te înțeleg în măsura, în care „un nu știu ce și un nu știu cum” mă prinde în fața ta... Și cum nu? O viață nu mi-ar fi destul s'admir și numai cele două șire de mărgăritare dintre buzele-ți întredeschise... simt că mă pieronește în loc, scăpărătoreca privire a ochilor tăi mai negrii de cât toate păcatele lumii! De ce-mi ești în drum? Prea ești neră!

povății să se ridice împotriva slujbașilor stăpânirii, căci dacă vor ajunge în necaz, nu ovreiașii acela li vor scăpa, ci vor trebui să rabde cum rabdă toți câți n'au ascultat frățeștile noastre povețe.

Russu Șirianu.

Alegerea dela Nădlac.

Peste două-trei zile se așteaptă numirea de fișpan la Sătmăr alui Kristóffy József, deputat al Nădlacului. Prin urmare, peste câte-va săptămâni frații noștri din cercul Nădlacului, Români bogăți și aleși, vor fi chemați la o nouă alegere.

După-cum am spus. *singurii* Românii n'ar putea alege pe cine vor, de oare-ce ei deși sunt stăpân peste trei comune fruntașe (Nădlacul, Șeitinul și Cenadul, — va să zică peste 15.000 suflete) — n'ar putea răsbi împotriva Ungurilor, stăpâni pe sate mai multe. În înțelegere cu Slovacii însă, ei pot decide, căci dacă Românii sa vor înțelege cu Slovacii, candidat kossuthist ori de al guvernului nici n'are ce să caute p'acolo.

Ear înțelegerea aceasta, noi așa știm, nu va fi tocmai greu de pus la cale. Pentru-că dacă în trecut ei au putut să lupte împreună pentru un om de al stăpânirii, căci dl Kristóffy cu voturi românești și slovacăști s'a ales, e mai firesc încă să cadă la înțelegere asupra unui candidat naționalist, fie că ar fi Român fie că ar fi Slovac acest candidat.

Și sunt datorii s-o facă aceasta nu numai pentru *cinstea națională*, dar chiar și înspre folosul lor deosebit ar fi aceasta. Eată de ce: altfel vor vorbi oamenii stăpânirii și cu Slovacii și cu Românii, când vor simți că Slovacii și Românii au putere și că punând umăr la umăr știu să ducă la îndeplinire lucruri și peste voința și dorința stăpânirii. Trebuie să înțeleagă odată toți Românii, că pentru frumsețea ochilor noștri nici o stăpânire n'are s'alerge după noi. Când vom ști să ne arătăm însă tari cel puțin la prilejuri însemnate, cum sunt alegerile, vrând nevrând va trebui să țină socoteala de noi.

După știrile ce avem dela fața locului, unde a umblat chiar redactorul foilor noastre, așa știm că frații din Nădlac sunt în deplină înțelegere a acestor lucruri și că nici nu au alt dor mai mare de cât să dovedească pe d'oparte că toți sunt una, pe de altă parte că *știu să lupte așa cum cere cinstea națională și mintea cea bună a Românului.*

Le va fi cu atât mai ușor să lupte așa, cu cât ei și în Nădlac și în celelalte două comune, sunt una și nedespărțiți. Chiar dacă au fost ici colo neînțelegeri (în afaceri bisericești ori de bancă de pildă), spre lauda lor fie zis, au fost de mult netezite și azi stau ca un singur om, gata de luptă... Numai până se pornesc lucrurile pot să fie șovăieți, odată intrați însă în foc, ei n'au să-și peardă cumpătul ci vor face cum va fi mai bine.

Un lucru vor înțelege și Românii și Slovacii: că au prilejul fericit să intrupeză gândirile ce pe fruntașii celor două neamuri i-a frământat încă la 1895, când în *congresul naționalităților* dela Budapesta, Românii, Slovacii și Sârbii *au jurat să lupte împreună*, și să-i convingă pe Unguri, că bine numai atunci poate fi în țară, când legea pentru toți d'opotrivă va fi cinstită, când stăpânirea ungurească va ține socoteala și de drepturile celorlalte neamuri.

Va fi o alegere istorică cea dela Nădlac dacă Românii și Slovacii vor cumpeni o luptă în deplină înțelegere. Ș'anume nu numai pentru-că astfel dau semne de viață viguroasă, dar pentru-că *fiind Nădlacul singurul cerc unde Românii și Slovacii trăiesc împreună ei vor da dovezi de înaltă înțelegere politică folosind și acest singur prilej* întru a dovedi că sunt una cu fruntașii cari la 1895 au hotărât ca mai ales la luptă, Slovac, și Român să meargă alături!

Așa să-i ajute Dumnezeu.

RETRAGEREA PAPEI.

Paris, 28 Ianuarie. „Journal“, care în afaceri din Italia și mai ales din Vatican, are în totdeauna știri întemeiate, aduce vestea sențională că Papa s'a hotărât să se retragă, de-

misionând din înaltul scaun apostolesc la care fusese ales. Aceasta pentru-că colegiul cardinalilor ar fi decis ca Papa să subscrie o bulă prin care să se desființeze dreptul (prin obicei) Austriei de a putea exercita veto (împotrivire) cu privire la persoana ce ar fi să se aleagă Papa. Austria s'a împotrivit adică să fie ales Rampolla și numai astfel sortii au căzut pe fostul patriarh al Veneției, Pius X.

Tulburări socialiste.

Resvrătirea dela Șiclău și Toracul-Mare. — Uneltirile — socialiste. — Notari urgisiți.

Privitor la resvrătirile pricinuite de uneltirile socialiste în aceste din urmă zile, eată ce aflăm:

Fibirul a stat până Marți seara în Șiclău, ear' Mercuri dimineața a sosit la Arad și a adus la cunoștință vicișpanului Dr. Dálnoki Nagy Lajos, cele petrecute. Această înștiințare vicișpanul a înaintat-o la ministrul de interne.

Cea mai grea chestiune e acum ce să fie cu notarul, căci sunt temeri, că până când nu-l vor îndepărta din comună, nu se vor potoli oamenii. Și aici întocmai ca în Talpoș, resvrătiții cer capul notarului.

De când s'a depărtat din Șiclău protopretorele *Nicolae Mladin*, a rămas să comande giandarmeria sergentul Sarkadi. Casa comunală e mereu încungiuată de giandarmi, și acestui fapt se poate mulțumi, că lucrările publice, deși nu în măsura obișnuită, dar totuși nu-s stângenite. Locuitorii comunei în general sunt liniștiți, căci pe străzi umblă mereu giandarmii, și unde găsec o grupă și numai din trei oameni, îndată îi provoacă să se împrăștie.

Deocamdată nu sunt temeri de tulburări mai mari, căci se sperează cumcă spiritele agitate se vor potoli în scurtă vreme. Asta o dovedește și faptul că fibirul, *Nicolae Mladin*, n'a cerut încă dela vicișpanul miliție, deși notarul Horvath Gyula a stăruit telegrafic să se trimită soldații. Vicișpanul deocamdată, până nu va lua măsurile ministrul de interne, sau până nu se vo-

unde te duci? Ian rămâi, rămâi la mine!... Te așteaptă? Se usucă, se stinge de dorul tău? O știu, o știu de pe mine!... Grăbește dar... La revedere!...

Sărmanul, nepriceput!... „Ei“ din zilele vieții și-ar da, din suflet și-ar rumpe pentru „ea“ și pentru zimbetul „ei“, ear „ea“?... „Ea fericite“ o lume întreagă cu grația ei... Și oare simte-l, ori de pe buze-l numai?... Se poate oare cazul ultim?...

O vază!... „și gropițe face în colțul uci-gașei sale guri, și la degetele mâneli și la ori-ce încheiături“... O ispită-i, ce se înalță din călcăie să-ți ajungă pân' la gură... oare și țil și mie... și altuia?

Variatio!... Mă turbur la gândul „ei“!

Iar „ea“ — ce-ți pasă ție, chip de lut?... Weib, Weib! Dein Name ist Unbeständigkeit!...

— Dar ție, tu grație ntrupată, ce-ți vom zice? Zice-ți-voi cu cel mai drăgostos rege al vechimei iubitei sale: „Un rege e încătușat în buclele tale“... Dar acela a fost rege și poet... eu nici una, nici alta. Nu am nici diadema împărătească să te îmbodobesc, nici măcar lira, să te cânt... Tu covârșești tot ce poate aștepta un simplu muritor îndurerat... N'am nici măcar dreptul a gândi la tine... Rămâi cu' bine... Alta-ți e calea, și alta 'mi-e calea!...

Cum s'ar și potrive seninătatea sufletului tău și vâpaia inimei tale lâng'un bulgăr de zăpadă?... M'aș topi lângă caldul sinului tău, poate, înainte de a înțelege farmecul vieții... (Va urma).

Poesii populare.

Culese de Mihail Eminescu.

Frunză verde de alună,
Sara 'n codru, ici pe lună,
Mi se plimblă un voinice
Cu cojocul contrașel
Cu cujma neagră de miel,
Se plimbă încetșor,
Cu pasul lui cel ușor
Și-a ajuns la Cucul mare
Care veni cătră vale.
La tulpina nucului,
Cântă mama cucului,
Așa cântă de frumos
De se pleacă crengile 'n jos
Da nu cânta mama cucului
Ci mândruța smeului
În valea nucului.
„Frunzuliță busuioc,
M'o scâldat mama 'n apă de foc
Să rămân fără noroc,
M'o scâldat în apă de spină
Să rămân printre străini;
M'o scâldat în apă de iaz
Să fiu în lume de necaz;
M'o scâldat în apă de surcele
Să trăiesc în lume cu jele“.
Și voinicu o auzia,
Înima îi se rupia
Și la dînsa alerga
Și în hrațe o lua.
Paloșul el și-l scotea
Pe smeu bucăți tăia,

Și pe dînsa o lua
Și foarte bine trăia.

Și acasă sosiam
O cârtică găsim
Cârticica o spărgiam
De bănat mai că pocniam.
Apoi mă lua pe cale,
Pe o cale lungă tare,
Și la vamă ajunseiu
Și către vameș ziseiu:
— Hei podariu, podariu de vams
Am să fac cu tine samă.
Cătu-i prețul podului?
— „Prețul podului e mare
Dela tin' nu cer parale
Num'o țir de gurișoară
Dai-mi, dalbă fetișoară.
— „Cât am venit din Bănat
Gură la mine n'am dat,
Ș'oiu merge pân'la Ciaba
Gură la mine uo'iu da.
Mai bine m'oi desculța
Și prin apă m'oi băga;
De mi-a fi peirea'n apă,
Intra ei urită matcă
Trageți toate clopotele
În toate sătuțele,
C'a perit fată fecioară
Petru'n pic de gurișoară,
Să-i meargă vestea în țară.

intempla turburării noui, ține în suspensă trimiterea armatei.

A fost revoltă și în comuna *Toracul-mic*, din comitatul Torontal, care e unul dintre asilurile de frunte ale socialiștilor din acest comitat.

În zilele trecute autoritățile au confiscat dela ei o mulțime de scrieri, din ce apoi s'a produs mare spaimă. În zilele trecute socialiștii au impresurat casa comunală, și pe notarul l'au amenințat că îl vor omori dacă nu le vor preda scrisorile confiscate. Notarul a trimis după geandarmi, dar' nici aceștia n'au putut înfrânge mulțimea, care i-a strâmtorat în casa comunală, asupra căreia apoi resvrătiții au dat năvală. Giandarmii au voit să ocolească vrsarea de sânge, au cerut ajutor din Becicherecul-mare. De acolo a plecat îndată o trupă de giandarmi în Toracul-mic și la vederea armelor mulțimea s'a mai liniștit, așa că i-a putut împărtăși fără vrsare de sânge. Giandarmia a arestat pe conducătorii și au încungiu-rat casa comunală.

Tisza și obstructioniștii.

Budapesta, 28 Ianuarie.

Reîntorcându-se dela Viena, unde a fost primit în audiență de M. Sa, contele Tisza s'a înfățișat azi în Dietă și a ținut o vorbire eare era așteptată cu interes de mai multe zile, de când se aflase anume că Tisza se va rosti cu hotărîre asupra stării politice d'acum.

Întâiul sfetnic al M. Sale a spus că așteaptă deja de trei luni ca obstructioniștii să se potolească și să lase Dieta să lucreze.

Vede însă că cei câți-va deputați nu vor să înțeleagă cât rău fac țării împedecând să se voteze legile pe cari se simte trebuință, îndeosebi legea despre recrutare. Le aduce însă acum la cunoștință că nu va mai răbda, ci mai așteaptă cinci zile: dacă până atunci nu va vedea semne de îndreptare, va ști și el și s'a hotărît să ia măsură cari să pună capăt destrăbălării parlamentare.

E vorba numai acum dacă Ugron și ceilalți 10—12 deputați se vor speria și se vor molcomi, ori vor urma cu lupta până ce intradever Tisza îl va înfrânge.

Procesul din Nyitra.

— Raport special —

Nyitra, 28 Ianuarie.

De-o săptămână de zile se desbate în fața tribunalului din Nyitra un proces în contra deputatului slovac *Veszeloyszky*. Vina ce i-s'aduce e, că ar fi agitat poporul, acum sunt doi ani când s'a ales de deputat. Ear adevărul e, că prea s'a purtat bărbătește, apărînd în Dietă drepturile poporului slovac, în cât să nu fi fost luat la țintă de stăpânire care și-a pus acum din nou gând, ca prin temniță să înfrice pe bărbății cari îndrănesc să ceară drepturi pe seama naționalităților.

Dar să lăsăm asta. Ori care ar fi fost gândul din cari au pornit, căutându-l pricină, vorba e, că totuși, cel puțin pentru fața lumii, legea trebuie ținută și avută în vedere.

Ceea-ce s'a întemplat însă la Nyitra, este nu numai nesocotirea dar adevărata

batjocură a legii, sfruntarea cea mai nerușinată a adevărului și ocara necinstită ce s'aruncă unui neam întreg în față.

Știi pentru cari vină a cerut procurorul cu numele *Chwoletzky* să se pedepsească deputatul *Veszeloyszky* cu temniță?

Pentru-că a cutezat să spună alegătorilor, că *poporul slovac e apăsător*, pentru-că n'a pus steag pe casa sa când marele apostol al maghiarizării: contele *Apponyi* a umblat prin *Nagy-Szombat* și pentru-că... auziți minune!.. a făgăduit că va cere respectarea legii naționalităților, lege în vigoare sancționată de Majestatea Sa. Au ajuns lucrurile așa de departe în cât ori cine, cum e și în cazul ăsta, tocmai păzitorul chemat al legii, să batjocurească un neam întreg, zicînd, că a *tipări anunțuri funebre în limba slovacă*, este păcat pentru care trebuie cine-va aruncat în temniță și dacă cutezi apoi a te plânge și a zice că limba îți este asuprită... o atunci de două ori motiv, pentru a te arunca chiar în fundul temniței.

Alaltă-eri a venit rindul apărării. Avocatul Dr. *C. Faynor* într'o strălucită vorbire, care a durat de dimineața până seara numai cu puțină întrerupere a ameazului, a zdrobit toate nădrăvaniile procurorului, și a arătat cum deși nevinovat ca soarele, *Veszeloyszky* este țarît ca un făcător de rele, singură vină avînd, că își iubesc din toată inima neamul, pentru care — și acum, dacă va fi osîndit — *bucuros suferă martiriul!*

Cavintele aceste ale apărătorului a îndemnat pe publicul maghiar din sală, căci mai ales maghiarii au fost lăsați să intre în sală — la scandal, strigînd în contra apărătorului, așa că președintele tribunalului abea putea face ordine.

Apărătorul Dr. *C. Faynor*, după lungă introducere istorică, constată că cestiunea de limbă și naționalități numai la mijlocul veacului trecut se ivește în istorie, când în locul, limbii latine, vine limba maghiară, ca limbă de stat. Schimbarea asta însă, n'a atins naționalitățile, pentru-că limba, și-o p' teau și pe mai departe folosi, în familie, biserică, școala în comune și în societate. Numai când statul voește să șteargă limba naționalităților pe întreaga linie, să trezește cunoștința de naționalitate și rasă. Cestiunea naționalităților este deci chemată la viață prin nizuințele de stăpânire a limbii maghiare. Naționalitățile nu cer privilegiu ilegal, numai drepturi legale. Nu vreau țeară separată, ci aici vor să trăiască și să moară în scumpa țeară unguerească. S'a pus în sarcina lui *Veszeloyszky*, că a cerut executarea legii de naționalități. A fost o vreme, când fiind candidat de deputat *Apponyi* însuși a luat în programul său executarea legii de naționalități. A învățat chiar pe de rost, o predică slovacă și a spus-o alegătorilor din Senic. Atunci n'a fost aceasta lucruri de pedepsit față de *Apponyi*, de ce e deci azi crimă față de acuzat, care în slirșit este slovac prin sânge!

La cererea apărătorului la 1 1/2 tribunalul a întrerupt desbaterea și continuarea a hotărît-o pe 3 ore.

Dup'ameaz apărătorul și-a început vorbirea zicînd că alegerea este act constituțional, care dă poporului prilej, să-și exprime păreri politice asupra activității legislației și să dispună în privința reprezentării sale în viitor. Programa, poporul o dă deputatului și nu deputatul poporului. Întâiul punct al programului lui *Veszeloyszky* afirmă unitatea, nedivisibilitatea și sfințenia patriei. E absurd, că în contra cuiva pentru programul său, să se pornească urmărirea penală și asta nici nu s'a mai întemplat niciodată. În vorbirea lui *Veszeloyszky* n'a fost un singur pasagiu, propriu de a atîra poporul. Mărturisirea unanimă a martorilor apărării constată că acuzatul n'a făptuit nici o ilegalitate, nici o așitare. Cere achitarea acuzatului.

Dup'asta a urmat ear procurorul, și a mai înșirat vre-o câte-va mari crime a acuzatului. Zice că *Veszeloyszky* ar fi voit să felicite în limba slovacă pe lișpanul, când acesta a fost în Senic că panslavii nu se sperie de nimic pentru reslirea planurilor lor și după aceea tăgăduș agitația, dacă legea îi ia răspundere. Cere p' depsirea acuzatului.

Isbânda dreptății.

Nyitra, 28 Ianuarie.

Azi la orele 5 s'a dat verdictul în afacerea procesului pornit împotriva deputatului naționalist slovac *Francise Veszeloyszky*, care fusese invinuit că ar fi ațâțat pe Slovaci împotriva nației unguerești.

Tribunalul, față de apărarea vrednicului luptător n'a aflat întemelate invinuirile procurorului și mai ales n'a putut să socotească cele ce a spus *Veszeloyszky* împotriva stăpînirii drept ațâțare împotriva nației unguerești. L'achitat deci ear visticiera statului a fost osîndită să plătească cheltuielile de judecată.

Intre Slovaci bucuria e mare.

Temeri de război.

Londra, 29 Ianuarie.

Approape toate ziarile primesc știrile cele mai îngrijitoare privitoare la neînțelegeri dintre Rusia și Japonia. Nimeni nu crede că se vor putea netezi lucrurile în bucnirea războiului se așteaptă în

Hărțile de valori rusești au scăzut în preț. Astfel scrierile de stat au scăzut eri cu 21 ruble (la sută).

Tokio, 29 Ianuarie. Eri ministri, precum și sfatul hărbaților de stat au ținut sfat care a ținut 3 ore. Bancherii și oamenii bogați au înbiat guvernului bani cât îi trebuie pentru purtarea războiului. Poile scriu toate îndemnă d' guvernul să nu mai aștepte ci să pornească la luptă oștirea.

Din străinătate.

Miscarea proprietății fonciare în Rusia. După o statistică oficială care a apărut de curînd, nobilimea rusă a pierdut în timp de 30 de ani (1863 — 1892) 160.000 de proprietăți, reprezentînd 26.705.000 hectare și 1.597 milioane de lei. Mai cu seamă comercianții și țeranii mai bogați au profitat de această imensă deplasare a proprietății pămîntului.

Abonenților N-ului de Duminică le facem cunoscut, că acesta e numărul din urmă ce se mai trimite celor cari nu și-au reînnoit abonamentul pe anul 1904. Cine nu și-a plătit abonamentul pe anul 1904, nu va mai primi foaie (2 coroane), nu va mai primi foaie. Îi rugăm deci pe toți cei în întârziere să grăbească a-și reînnoi abonamentul.

„Pichler, Pichler grijește de Teara ungurească“.

Acum că a murit, a perit paznicul țării, iar în parlament cea mai tipică figură; era ideal de nit, mai crud vor fi lovite însă cafenelele din Budapesta, cari perd un adevărat stălp al lor.

— 120.000 Coroane pentru un mandat. Ziarul „Szamosujvári Közlöny“ scrie: Din sorginte bine informată și sigură primim vestea, că un domn oare-care, proprietar bogat, nu tocmai creștin a întrebat pe un fruntaș din Gherla, dacă s'ar putea cine-va alege cu jertfe de 120.000 Coroane. Fruntașul încă nu a dat nici un răspuns și acum mai rămâne să aleagă votanții din Gherla, dacă li-e de ajuns 120.000 Coroane s'au voiesc mai mult!

— Cum e vremea. În Ungaria predomină timp cu negură și ceață, în multe locuri e ger; mai ales în partea de răsărit și mează noapte. Eri dimineață la 7 ore temperatura a fost în București—4 Petersburg +0, Paris—6, Biarritz +3, Nizza—6, Turin—9, Neapoli +6, Roma +15, Viena—5, Budapesta—4, Cluj—8, Fiume +2, Belgrad—6, Constantinopol—0 și Athena +6. Se așteaptă timp liniștit pe alocurea înghețat.

— Transilvania, țara radiului. O țară a radiului; este o țară a radiului? Chestiunea e de mare însemnătate, când ne gândim că prețul acestui metal este cam de 150.000 de lei gramul.

Este, în adevăr o țară a radiului, o țară ce ne e apropiată, Transilvania.

Aproape de Zlatna, în Transilvania, în mina Maria Loretio, Müller de Reichenstein, consilier al Tesaurului la Sibiu, căutând aur, a caracterizat cel dintâi din aceste curioase metale radio-ative și l'a numit tellurul. Până atunci fusese botezat cu termenii alchimicii ca *aurum paradoxum* etc. În minereurile de tellur din Transilvania se mai găsește un alt element-metal semnalat de la 1817 de Berzelius: selenium, care se arată de proprietatea de a lăsa să treacă un curent electric printr'insul când e supus la acțiunea luminei și de a opri curentul electric în cazul contrar, fenomen ce se poate considera ca un fel de radii-activitate.

Este interesant, de a constata că istoricul acestor metal a figurat la expoziția universală din Paris, fără să atragă atenția nimănui.

— „Jandarmi ucigași“. Marți s'a răspândit în Brașov o veste fioroasă despre un asasinat ce s'ar fi făcut în Predeal de către doi jandarmi ungari asupra unei Române. Svonul, ce s'a colportat spunea următoarele detalii: O părechea tină românească avea de gând să treacă în România, dar bărbatul nu avea pașaport, ci numai femeia. Doi jandarmi ungari, văzând părechea a luat-o în urmărire. Bărbatul neavând pașaport, a fugit în pădure, iar femeia i-a așteptat pe jandarmi. Aceștia au violat-o, au jefuit-o și pe urmă au omorât-o. Bărbatul privia din tufiș la scena înfiorătoare, fără să îndrăznească a se mișca, iar după-aceia au plecat jandarmii, a ieșit din pădure și ducându-se la Predeal, a denunțat pe cei doi jandarmi cari au fost arestați și transportați la Brașov.

După o altă versiune, părechea era logodită și se întorcea spre casă în Transilvania cu gândul să se căsătorească. Fata avea la sine câte-va sute de florini. Flăcăul neavând pașaport a mers prin pădure de unde ar fi fost martor scenei fioroase descrise mai sus. După aceea a eșit de bună voie înaintea jandarmilor, cari l'au escortat la Predeal, ca neavând pașaport. Aici a denunțat apoi cele întâmplate. Cadavrul fetei a fost lăsat în drum. Svonul fantastic nu amintește nici un nume de persoane sau localitate.

— Ziarul „Br. L.“ care sub titlul de mai sus și el publică știrea senzațională, cercetând lucrul, a aflat, că zilele acestea au fost în adevăr escortați doi jandarmi din Orșova la acestul mic oraș și văzându-i cine-va, a iscodit de mai sus.

— O familie cu șapte-spre-zece copii. Revista franceză „L'Illustration“ în numărul său dela 16 Ianuarie publică fotografia unei familii țărănești din Moldova: tata îmbrăcat în costumul românesc din părțile locului, mama, și 17 copii. Revista din Paris sub titlul „Une famille de dix-sept enfants“ însoțește fotografia cu următorul text:

„Este în adevăr o frumoasă familie, familia de țărani români reprezentată pe fotografia noastră. Șapte-spre-zece copii înconjoară pe tata și pe mama! Apostolii cei mai zeloși ai repopulației în Franța, n'ar putea să dorească exemple mai elocvente.“

Fotografia aceasta este a bravilor oameni, cari locuiesc în districtul Neamțu, în regiunea Carpaților Moldovei. Se pare însă, că asemenea casuri nu sunt excepționale în România, unde poporul pătuns de adâncă religiozitate își consideră de datorie a se confirma preceptului biblic: „Creșteți și vă înmulțiți“. Dovadă creșterea considerabilă a populației în această țară amică.

Excelentul mediu al nașterilor anuale a fost pentru periodul quinquenal 1896—1900 de 76.000 suflete, pentru o populație de 6 milioane locuitori, o cifră foarte frapantă, dacă o comparăm cu cea pe care o înregistrează statisticile franceze: la noi în adevăr pentru periodul 1895—1899 augmentațiunea medie anuală a fost numai de 55.000 suflete pentru o populație de 38.641.333 locuitori (recensemântul 1901).

Adăugăm, că țărănul român este vegetarian, în masse. El nu mănâncă aproape de loc carne de măcelărie și consumă puțină pâine, cu toate că România este mare producătoare de grâu. Basa hranei la țară este mămăliga și legumele. În sfârșit populațiunea rurală observă foarte riguros numeroasele zile de post (mai bine de 180 pe an) pe cari le prescrie religia ortodoxă. Toate acestea, după cum se vede, nu par a-l lua nimic din vigoare.“

— Piese noi pentru coruri. Distingatul profesor de muzică dela seminarul din Arad dl. Trifon Lugojanu a dat la lumină: „Calea Mândrei și Dorul“, două coruri bărbătești, pe motive populare. Compozițiile sunt de o dragălașie deosebită ca muzică, iar ca aranjament pe patru voci, dovedesc pricepere de adevărat artist.

Execuția tehnică, înfățișarea acestei lucrări, face onoare institutului de arte grafice al dlui P. Simtion.

Recomandăm cu căldură lucrările acestora ale dlui T. Lugojanu tuturor iubitorilor de muzică și în deosebi corurilor.

Se pot procura dela librăria P. Simtion în Arad, pentru prețul de 1 cor. exemplarul, plus porto postal.

— Rectificare. În „Tribuna“ nr. 9 pg. 4 la „Momente îndălțătoare“ sunt urm. erori: Col. I. r. 24 din sus după cuvintele; „congresul naț. bis. dela“ s'a omis; „1868 și în specie țua de“. Col. r. 32 din sus în loc de „fundațiunei“ să se rect. „fundațiilor“. Col. I. r. 50 din sus în loc de „două credinți“ să se rect. „două condiții“. Col. I. r. 18 din jos în loc de „a 1895“ să se rect. „a 1896“. Col. II. r. 44 din jos în loc de „incât de a. 1888“ să se rectif. „incât pe la a. 1900“. Col. II. v. 11 de jos în loc de „Prin Martie 1501“ să se rectif. „Prin Martie 1901“. Col. II v. 2 din jos în loc de „numai sufletul“ să se rect. „nu mai supliment; col. III. r. 18 din sus după alegerea s'a omis „două-ora. Aceasta“.

— † Necrolog. În ziua de 8 Ianuarie v. a. c. a reposat în Domnul Raveica Tuduescu, n. Butișca în comuna Câmpeni-de-jos. Vieța ei a fost un lung șir de fapte bune, nobile și creștinești. A ajuns frumoasa etate de 90 ani. În mormântarea i-s'a făcut cu o pompă, ce a meritat-o repozata. Au pontificat la înmormântare, în 10 Ianuarie v. trei preoți și numeroși cântăreți din loc și jur. Pe repozata o deplâng lui: Ioan învățător pens. în Lipova, Georgiu și Laurențiu economi în Câmpeni, apoi nepoții Alexandru și Iuliu domiciliți în România precum și numeroasele radeni și cunoscuți. Fie-i țărina ușoară și pomenirea vecinică.

— Schimbare de local. Renumitul dentist „Morgenstern“ Gyula și a strămutat locuința de ordinată (tragerea de măsele, plombare, măsele singuratică șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, piața Andrassy Nr. 15.

CONCURS.

În urma hotărârei Direcțiunii, a societății comerciale pe acții „Prilipeana“ dela 22 Ian. 1904, să scrie concurs pentru ocuparea postului de conducător în prăvălia societății noastre comerciale din Prilipețiu, pe lângă următorul salariu, și anume:

1. Salariul lunar 60 coroane.
2. Locuința: una chilie, cuină, bucătărie și grădina de legume. Doritorii de a ocupa acest post să a-și trimită Atestatele lor până în 20 Februarie 1904, la persoana d-lui președinte al societății Prilipețiu (p. u. Bozovicu, comit. Caraș-Severin).

Prilipețiu, 25 Ianuarie 1904.

Eremia Borchescu,
president al societății.

Sêrbu Chirilă,
comptabil.

Economie.

CONFERINȚĂ pentru inaugurarea culturii galitelor.

(Conferința exmisului ministerial Parthay Géza).
Arad, 26 Ianuar.

Viața economică maghiară este dominată de o febrilă activitate în direcțiunea de a da o mai mare intensitate agriculturii, de a o face mai productivă și de a îmbunătăți în chipul acesta soarta economilor maghiari. O mulțime de societăți create din inițiativă privată își asociază silințele la acțiunea guvernului în direcțiunea asta, și nu se poate tăgădui, elementul maghiar face progrese și în cele materiale.

Din încredințarea ministrului de agricultură, dl. Parthay Géza face o propagandă regnicolară pentru a încuraja cultura galitelor. În scopul acesta Dumineca trecută a umbrit deja a doua oară în Arad. În școala de băieți din strada St. Péter, a ținut în fața unui număr public maghiar, o conferință despre soiurile nobile de galițe și despre prăsirea porumbelilor (golumbi).

Însăși prăsirea galitelor parte din punct de vedere științific, parte economic, dar și din punct de vedere de distracție și sport are destulă importanță.

Este interesant a ști că în anul 1902 exportul de galițe au adus un venit de 72 milioane coroane statului. Dar considerând că suntem țară agricolă, unde prin urmare hrana galitelor se câștigă ca un atribut secundar (curături, grăunțe mai slabe, iarbă și pășune de miriște) e ușor de prevăzut că prăsirea galitelor la noi are un larg teren de dezvoltare.

Și anume trebuie dezvoltată în direcțiunea în care să se poată mai cu înlesnire valora, prin urmare din găini vom prăsi cele mari, cu carnea albă, cari ouă mult, din găste pe cele cu pene bune și cu corp mare. Tot așa și din rațe și curcani. Soiurile acestea le represintă: găinele pfmuth, langsham și orpington, rațele peking, găștele emden și curcanii bronz. Dintre găini azi mai multă trecere are orpington. Nici nu e ceva extra-ordinar că, pentru un coș orpington se plătește 40—60 coroane. Deși din punct de vedere economic este mai recomandabil soiul plymuth și langsham. Din aceste din urmă la sfârșitului conferinței a și arătat câte-va exemple.

A mai vorbit conferențiarul despre curtea de galițe, despre ciocirea și scoaterea puilor, despre îngrijirea și învățarea lor. La sfârșit a vorbit despre prăsirea porumbelilor. Tema asta se pare a fi interesat mai ales pe ascultători. În 8—10

corfe au adus diferiți porumbei spre a arăta și conferențiarul cu uimitoare cunoștințe speciale a explicat diferitele însușiri a soiurilor. Este uimitor recordul ce a putut produce și pe acest teren: sîrguința, pasiunea nobilă și impulsul de a scruta.

Conferența interesantă și instructivă a amusat până în sfîrșit pe ascultători.

În luna viitoare exmisul ministerial va veni și a treia oară la Arad. Va mai ține și a treia conferință. Recomandăm și publicului nostru și în special damelor române să nu întrelase ocazia viitoare, și să chibzuim și noi în ce chip s'ar putea și între Români dela sate, populariza această importantă ramură a economiei rurale, care ar deschide un nou și foarte frumos izvor de venit.

Reuniunea I de înmormîntare din Brad.

Brad, 26 Ianuarie 1904.

Anul nou al nostru, ne-a adus un frumos dar: întărirea statutelor *Reuniunii de înmormîntare a locuitorilor români gr. or. din Brad.*

Încă în anul 1894 s'a pus temelul acestei societăți, de atunci de trei ori i-a fost așternute statutele la ministru spre aprobare și totdeauna când sub un pretext când sub altul, li s'a refuzat aprobarea.

În sfîrșit, împlinindu-se toate excepțiile ministrului, acum le avem întărite și societate înființată, urmează numai ca credincioșii noștri din Brad, să se strângă cu căldură în juru-i, s-o facem înfloritoare și în stare de a aduce fructe, de cari tot densii se vor bucura, căci pentru dinșii a fost înființată.

Că foloasele unei atări reuniuni sunt numeroase, nu mai incupe nici e îndoială. Dacă toți cărturarii, mai ales preoții și învățătorii, și-ar da seamă de foloasele morale și materiale, ale astorfel de reuniuni apoi nici într-o comună bisericească n'ar lipsi o astfel de societate. Căci pe lângă foloasele nemijlocite ce le aduce membrilor ei, ea vine și în ajutorul bisericii noastre, a obiceiurilor noastre de creștini și Români, pe care încă n'ar trebui să le lăsăm să peară.

Se poate cu siguranță afirma, că o atare reuniune, mai mult își varsă darul asupra țărănului apăsător de greul vieții și alduit drept avere, cu o grămadă de copii, cari după moartea tatălui ori a mamei nu știu altceva de cât pâne să ceară — decât băncile multe mici cari răsar, zi de zi mai adeseori nu pentru a împlini o necesitate economică.

Și în chipul acesta, în loc de instituțiuni folositoare, devin plaga unor ținuturi întregi. În statutele lor adevărat că la locul întâi cetim următorul §.: „Se constituie o societate, a cărei scop este a da împrumuturi ieftine și a primi bani spre fructificare și prin aceasta a contribui la deșteptarea și dezvoltarea simțului de economie și păstrare în simțul poporului. Aceasta este însă numai marca sub care s'ascunde o grozavă realitate: exploatarea neomenoasă a poporului dela sate, cari ajunge la bani, după care plătește 14—20%. Naiv și fără socoteală, țărănul lăcomeste la banii pe cari îi imbie noul institut, dar vai, un singur împrumut de acesta îi duce la doba mica moșioară, rămasă din moși strămoși, și copiii îi rămân desmoșteniți. Căci, știe doar ori cine, că nu există azi nici o întreprindere, nici o invenție care s'aducă mai mult de cât 8—10% venit la an. Presupunând deci, că țărănul împrumută dela bancă bani, ca să-i investească, fie în cumpărare de pământ, fie pentru a se provedea cu unelte economice mai practice, el va încasa un venit de 8—10%, și va plăti 20% după banii împrumutați. D'apoi când se împrumută, ca și de regulă, să-și mărite o fată, are vre-o înmormîntare, cumpără haine, ce alege urma din cunoștința lui cu banca?

Dar intrastea institutul înfloritoare și noi ne amăgim cu înaintare economică, pe când de fapt cea ce se petrece nu e altceva de cât o acțiune nimicitoare de neam, mai periculoasă decât uzuraria iudească din alte vremi.

Aveam multă nădejde într-o hotărîre a Directorilor români de bănel, cari au observat în câțva primejdia și necesitatea d'a se pune sta-

vilă curentului bolnăvicios a înființării de bănel în tot locul unde unul ori doi rîvnese la viață ușoară și rentabilă și unde ori-ce alt scop, nu mai scopul binelui public nu e, cea-ce le cheamă la viață. Dar hotărîrea Directorilor, — poate nici nu s'a căutat, să și prindă — a rămas numai hotărîre.

De atunci încoace, nimeni, nici Directorii nu s'au mai ocupat de chestiunea aceasta, iar presa pentru considerații rău înțelese și-a închis ochii și n'a îndrăsnit să s'atingă nici de greșelile unora dintre institute, cari și-au pierdut de mult dreptul d'a fi socotite de instituțiunii naționale.

Impregiurarea aceasta, m'a îndemnat s'atrag atențiunea oamenilor de bine asupra acestor lucruri și aducând drept pildă reuniunea noastră de înmormîntare, să îndemn la crearea de instituții de acestea, înadever folositoare, în toate părțile românești.

Dlor cărturarii, preoții și învățătorii! Toți cunoașteți frumoasa lege divină: „Omul pentru a trăi, trebuie să fie folositor altora“. Înființați prin comunele D-Voastră, reuniuni sistem Raiffeisen, cercuri economice, reuniuni de înmormîntare etc. din cari și țărănul să tragă folos real, religios-moral așa veți sta la înălțimea chemării de luminători și conducători ai poporului.

Vasile Boncu.

Pectica, 25 Ianuarie.

O rugare. Filoxera devastând viile din împrejurime, le-a pustiit și pe ale noastre, atât pe cele din deal cât și pe cele din grădină; eară oamenii noștri au început a sădi, pentru trebuințe casnice, vii ultuite. Cu săditul s'au învătăț binișor oamenii noștri, luând pildă dela domni cari cei dintăiu au săd t vii, numai cu cultivarea mai departe stăm mai rău, lipsindu-ne cărți bune scrise în limba noastră, care să trateze vieritul, care încă e un ram important al economiei cu care se ocupă poporul nostru. Cărțile ce cunoaștem s'au dovedit că sunt în mare parte greșite — și așa mai fiecare proprietar din aceste părți își lucră viea după-cum îl taie capul.

Vințelarii domnilor, cari sunt mai toți veniți din satele promontoriale, se pun să dascălească pe ai noștri cum să și cultive viile, dar dacă veți asculta pe zece din acei sfătoși, te convingi în cele din urmă, că nici doi din tîntrînșii nu convin, ci fie-care își are părerile sale osebite, mai ales în privința tunsului de toamnă. Unul susține; că după ce viaa a împlinit trei ani, trebuie tunsă pe așa numitele țepușe, cepuri, și anume: să i-se lase trei sau patru țepușe, eară fiecare din acei țepuși să se taie: unul pe un ochiu, altul pe doi, al treilea pe trei, eară al patrulea pe patru ochi. Altul afirmă că viaa trebuie tunsă cu așa numită ruda de roadă, care case are să fie erescută din țepușul din anul trecut, și pe un țepușiu tăiat pe un singur ochiu, care are menirea: ca din acel ochiu să crească o loză puternică în vara viitoare, eară toamna aceea losă crescută din țepușul de un an se lasă de ruda de roadă.

Altul mai știe, că nu-i trebuință să te îngrijești că cepurile ori ruda de roadă să fie crescută din cepurile de un an, ci, simplaminte să se lase țepușele, sau cine voește ruda roditoare dela butuc, eară toamna să se reteze lozele cele vechi de lângă butuc, și să lasă altele noi etc.

Cu prima legare de vară tot păreri deosebite: unii zic că lozele cu struguri toate trebuie ciontate, și numai cele dela butuc trebuie lăsate să crească de un stăngin. Alții din contră întăresc, că toate lozele trebuie lăsate să crească până peste par ș. a. și tot așa, zece în zece forme te sfătuesc, până-ce nu mai ști cari știu mai bine, ori nu știu nici dinșii ca ai noștri și lucră cum le vine la socoteală după-cum zice vrăgitoarea: „fie leac nu fie, numai plata să se știe“.

De oare-ce onorata Redacțiune dela iubita noastră foale „Tribuna“ fiind condusă de dragostea cătră popor, și de dorul de a promova interesele economice la poporul nostru, a deschis în foaie rubrică specială spre acest scop, cu deosebire în nr-ii de Duminecă pentru a i-se da poporului povețe economice, ar face bun serviciu poporului nostru din aceste părți, dacă acei domni preoți și învățători, ori alți români inteligenți dela promonoriu, cari sunt proprietarii de vii, și cari au învățat să-și cultive viile după

sistemul rațional indicat de știință, în conglasuire cu esperința ce-și vor fi câștigat pe terenul vieritului, să nu pregătească să-și fie puțin timp și osteneală, să scrie în „Tribuna“, dând poporului povețe cum să și cultive via, cu deosebire începând dela anul patrulea, să trateze pe larg și la încheies. Cel puțin cele două lucruri mi-se par mai cardinale, „tunsul de toamna“ și „prima legare de vară“, fiind-că, cum s'a mai zis, și vieritul este un ram important economic cu care se ocupă poporul nostru, despre care foarte puțin se scrie în foia noastră iubită, „Tribuna“ sau după cât știu eu, mai nu se scrie de loc.

Dacă rugarea de mai sus va afla resunet în inimile domnilor cătră cari e adresată, mulțumita din partea economilor de vii din aceste părți se anticipează.

Teodor Orga,
plugar.

POȘTA REDACȚIEI.

D-lui *Dimitrie Isidor*, Pitsburg. Primitiv cu plăcere să ne fiți corespondent. Am trimis ziarul la adresele date. Frație și dragoste!

Răznoaveanului. Filele 4, 5, 6 și 7, unde „Nenea Ioan și fratele Vasile“ fac politică, luând la critică (poate cu temelul) pe cei-ce deși „păstori ai turmei, nu sunt cu poporul, nu poartă grijă, — li-am lăsat afară. Nu-i bine să ne legăm de preoți, pentru-că și dacă ici colo unul e mai moale, cel mulți însă, ei țin în popor sufletul.

Fraților V. Bacis, Pona Alexa, Miculiț Miculae și George Pusa: Cele-ce ne scrieți despre tacele ce veți avea reprezentanții de bancă, e mai bine să le arătați direcției băncii, căci noi așa credem, acei agenți nu cu știrea și învoirea direcției fac asemenea (într'adever) „belituri“. Cel puțin despre vre-o bancă românească nu ne vine să credem așa ceva.

8775 kv -z.

1903.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bulboka Onucz végrehajtónak Csupuliga Flórené Vlász Nuska végrehajtást szenvedő elleni 885 korona 83 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő Kurticson 99 és 98 házzal alatt fekvő a kurticsi 493 számú tkvben A I. 6 sor 560 hrsz. ső A + 1 sor 560 hrsz. alatt felvett egész ingatlanokra az 1881. évi LX. törvényezik 156 § a pontja alapján az elsőre 924 koronában, az utóbbira pedig az árverést 862 korona, ezennel megálapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy fentebb megjelölt ingatlan az 1904. évi február hó 27 napján d. e. 10 órakor Kurtics község-házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis az elsőre 92 K. 40 fillért, az utóbbira 86 K. 20 fillér készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt I. M. 8. §-ában kejeölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1903. évi november hó 11 napján.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor
kir. tszéki bíró.

Bdítor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Zarandeanu“ sunt invitați la a

VI-a adunare generală ordinară

care se va ține la 14 eventual 21 Februarie st. n. a. c. în localul institutului la 2 ore p. m.

111 1-1

OBIECȚELE:

1. Deschiderea adunării.
2. Exmiterea unei comisii de 3 membri pentru constatarea membrilor prezenți și a plenipotențelor.
3. Raportul direcțiunii despre starea întreprinderii și rezultatul gestiunii anului 1903.
4. Raportul comitetului de supraveghere.
5. Decisiune asupra comptului anual pe baza raportului comitetului de supraveghere și darea absolutoriului.
6. Decisiune asupra împărțirii profitului curat.
7. Alegerea a 9 membri în direcțiune pe periodul de la 1904—1906.
8. Alegerea a 5 membri în comitetul de supraveghere pe periodul dela 1904—1905.
9. Decidere asupra urcării capitalului social de Cor: 32000, la 64000 eventual 50,000 Cor.
10. Eventuale propuneri în sensul §-lui 26 lit. g. din statute.
11. Exmiterea a 2 membri pentru verificarea procesului verbal.

În lipsa membrilor recerși adunarea în sensul §-lui 23 se va ține în 21 Februarie st. n. a. c. la locul și timpul indicat.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune în înțelesu §-lui 19 din statute la cassa institutului acțiunile și documentele de plenipotență cel mult până în 14 Februarie 1903.

Acțiunile se pot depune și la cassa societății «Crișana», în Brad și reversele sunt a se înainta până la datul indicat.

Băița, la 17 Ianuarie 1904.

Dr. Ioan Radu m. p.
președinte.

George Drăgan m. p.
diriginte.

ACTIVE—VAGYON.

Contul Bilanțului — Mérleg számla.

PASIVE—TEHER.

	Coroane		Coroane
Cassa în numărar—Kézpénz	4,139'76	Capital social—Részvénytőke 320 drb. 100 k. részv.	32,000'—
Cambii escomptate—Leszámitolt váltók	143,496'—	Depuneri spre fructificare—Takarék bet. 112.507'79	
Imprumuturi pe obligațiuni—Kötvény kölcsönök	26,183'68	Interese Capitalisate—Tőkésített kamatok 3,544'75	116,052'54
Imprumuturi hipotecare—Jelzálogi kölcsönök	18,927'—	Cambii reescomptate—Visszleszámitolt váltók	26,154'—
Realități—Ingatlanok	1,300'—	Fond de rezervă—Tartalék alap	6,497'07
Mobilier—Felszerelés	546,90'—	Fond special de rezervă—Külön tartalék alap	1,191'12
După amortisare de 10%—10% tör. után 54,69'—	492'21	Creditori—Hitelezők	600'—
Spese de proces anticipate—Előleg, perkoltségek	214'31	Dividende neridicate—Fel nem vett osztalék	10'—
Interese Restante Hátralékos kamatok	719'02	Taxă de înscriere—Beiratási díj	66'—
Interese de reescompt anticipate—Előleg, visszleszámitolási kamatok	281'95	Interese Anticipate—Átmeneti kamatok	3,646'20
		Profit transpus din 1902—1902. áth. nyer.	400'—
		Profit curat—Tiszta nyereség	9 137'— 9 537'—
	195,753'93		195,753'93

Eșite—Kiadások.

Contul Profit și Perderi. — Nyereség és veszteség számla.

Intrate—Bevételek.

	Coroane		Coroane
Interese Depuneri—Betéti kamatok	7,125'62	Profit transpus din 1902—1902. évről áthozott nyereség kamatok	400'—
„ de reescompt—Visszleszámitolási kamatok	1,983'99	Interese anticipate din 1902—1902. év. áth. előleg kamatok 3,376'20	
„ fondului de rezervă - Tartalék alap kamatai	481'26	Interese de escompt—Leszámit. kamatok 8,459'59	11,835'79
„ „ special de rezervă—Külön alap kamatai	88'23	„ obligațiuni—Kötvény	2,181'57
Salare—Fizetések	2,480'—	„ hipotecare—Jelzálogi kamatok	1,566'61
Chirie—Lakbér.	400'—	„ realități—Ingatlanok utáni kamatok	99'96
Spese „ —Különféle kiadások	988'34	Provisiune și diverse—Jutalék és külféle	10,313'91
Spese cu a II-a emisiune de acți— a II-ik részvény kibocsátással járó költség	7'22		
Marce de prezență—Jelenléti díjak	1,000'—		
Competință de timbru—Bélyegilleték	37'26		
Contribuțiune directă—Egyenes adó	1,062'58		
„ de drum—megyei utadó	119'97		
„ comunală—községi pótagó	200'—		
„ de 10% după depuneri—Betétek utáni adó 10%	679'38		
Amortisare din Mobilier—Felszerelési törlesztés	54'69		
Tipărituri—Nyomtatványok	152'30		
Profit curat—Tiszta nyereség	9 537'—		
	26,397'84		26,397'84

Băița, la 31 Decembrie 1903.

Dr. Ioan Radu m. p.
președinte.

George Drăgan m. p.,
diriginte.

Lazar Perian m. p.,
casier.

Romul Popp m. p.
contabil.

1. Subemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.
2. Alolriott felügyelő-bizottság jelen mérleg nyereség és veszteség számlákat megvizsgálván, ezeket teljes rendben találta.

Băița, la 21 Ianuarie 1904.

Comitetul de supraveghere:

Dr. Corneliu Moldovan m. p.

Vasiliu Damian m. p.
președinte.

Dr. Pavel Oprîșa m. p.